

Forslag til folketingsbeslutning

om statstilskud til nedsættelse af den amtskommunale beskatning og om omlægning af denne og den sognekommunale ejendomsbeskatning samt om forøgelse af statens andel af folkepensionsudgifterne.

Fremsat den 6. december 1960 af *Thisted Knudsen, Anders Andersen, Alfred Bøgh, Jens Chr. Christensen, Erik Eriksen, Foged, Gottschalck-Hansen, Jørgen Jørgensen* (Ullerup), *Axel Kristensen, Poul Møller, Poul Sørensen, Thestrup og H. C. Toft.*

Folketinget opfordrer regeringen til at udarbejde forslag til love om ydelse af et statstilskud på 100 mill. kr. til nedsættelse af den amtskommunale beskatning, om omlægning af den amtskommunale beskatning fra ejendomsbeskatning til indkomstbeskatning, om begrænsning i adgangen til at udskrive sognekommunal ejendomsskat samt om ændring af de gældende regler vedrørende fordeling af udgifterne til folkepension efter følgende retningslinjer:

I. Statstilskud til nedsættelse af den amtskommunale beskatning.

De gældende regler om statstilskud til regulering af den amtskommunale grundskyld for landbrugsejendomme og til nedsættelse af den amtskommunale ejendoms-skyldpromille i Københavns amt ophæves og erstattes af en bestemmelse, hvorefter der årligt ydes amtskommunerne et statstilskud på 100 mill. kr. til en almindelig nedsættelse af den amtskommunale beskatning. Tilskuddet fordeles mellem amtskommunerne med halvdelen i forhold til indbyggertallet i de enkelte amtskommuner og med halvdelen i forhold til grundværdierne i amtskommunerne.

II. Omlægning af den amtskommunale beskatning.

For ejendomme, der tilhører personer med bopæl i vedkommende amtskommune, nedsættes de resterende amtskommunale ejendomsskatter i løbet af en 5-årig periode med $\frac{1}{5}$ hvert år således, at der fra og

med det femte skatteår ikke opkræves amtskommunale ejendomsskatter af disse ejendomme. I overgangsperioden beregnes de amtskommunale ejendomsskatter på grundlag af værdierne ved den seneste vurdering forud for 12. almindelige vurdering.

For ejendomme, der tilhører personer med bopæl uden for vedkommende amtskommune, kan amtsrådet vedtage at opkræve grundskyld med indtil 10 promille af grundværdien ved den seneste vurdering forud for 12. almindelige vurdering. Grundskyldpromillen for de pågældende ejendomme kan dog ikke fastsættes lavere end den promille, hvormed grundskylden i det pågældende skatteår opkræves af de øvrige ejendomme i amtskommunen, ligesom den amtskommunale grundskyld af den enkelte ejendom ikke kan overstige det beløb, der i skatteåret 1960-61 påhvilede den pågældende ejendom i amtskommunal grundskyld.

De beløb, der efter ydelsen af statstilskud og udskrivning af ejendomsskat efter de ovenfor angivne retningslinjer i øvrigt er fornødne til dækning af amtskommunernes udgifter, tilvejebringes ved udskrivning på indkomsterne.

Beskatningen af indkomsterne gennemføres derved, at den enkelte amtskommune udskriver på amtsråds-kredsens kommuner. Udskrivningen fordeles på kommunerne i forhold til de samlede indkomstbeløb i hver enkelt kommune i det foregående skatteår. Den enkelte kommunes tilsvær til amtskommunen udskrives på indkomsterne ved forhøjelse af kommunens lignings-

beskatnings- eller udskrivningsprocent, og forhøjelserne, der kaldes den amtskommunale lignings-, beskatnings- eller udskrivningsprocent, anføres særskilt i skattekvitteringen.

III. Begrænsning i adgangen til udskrivning af de sognekommunale ejendomsskatter.

De samlede sognekommunale ejendomsskatter for en ejendom kan for intet skatteår overstige det beløb, der i skatteåret 1960-61 påhvilede den pågældende ejendom som sognekommunal grundskyld og ejendomsskyld. Dette gælder dog ikke de af kommunerne i Københavns amtsrådskreds samt de af de i kommuneskattelovens § 9a, stk. 1, b), nævnte øvrige sognekommuner, hvor grundskyldpromillen for skatteåret 1960-61 var under 25. I disse kommuner vil grundskyldpromillerne uanset det fastsatte ligningsforhold af kommunalbestyrelsen kunne

forhøjes indtil 21 i det første skatteår, indtil 22 i det andet skatteår, indtil 23 i det tredje skatteår, indtil 24 i det fjerde skatteår og indtil 25 i det femte skatteår i 5 års perioden.

De sognekommunale ejendomsskatter beregnes på grundlag af værdierne ved den seneste vurdering forud for 12. almindelige vurdering.

IV. Ændring af de gældende regler om fordeling af udgifterne til folkepension.

Den andel af folkepensionsudgifterne, der fordeles på landets kommuner ved mellemkommunal refusion, nedsættes over en 5-årig periode i alt med $\frac{1}{3}$, således at andelen i hvert af de 5 år nedsættes med $\frac{1}{15}$. Den andel af folkepensionsudgifterne, der er genstand for direkte statsrefusion, forøges i løbet af den 5-årige periode tilsvarende.

Bemærkninger til forslaget.

Det foreliggende forslag har til formål:

1) at modernisere beskatningsgrundlaget i landkommunerne således, at udskrivningen på fast ejendom begrænses,

2) at nedsætte den samlede kommunale skatteudskrivning.

Skattnedsættelsen foreslås gennemført på den måde, at der af statskassen ydes et tilskud til kommunerne, således at disse bliver i stand til at nedsætte deres skatteudskrivning med et tilsvarende beløb. De øgede tilskud skal efter forslaget ydes efter „faste kriterier“ — uafhængigt af de enkelte kommuners faktiske udgifter.

Omlægning af beskatningen i landkommunerne.

En alvorlig ulempe ved det kommunale beskatningssystem er, at en væsentlig del af udskrivningen i landkommunerne foretages på fast ejendom. Dette beskatningsgrundlag, der er meget gammelt, var oprindeligt hensigtsmæssigt, fordi næsten hele befolkningen i landkommunerne var tilknyttet landbruget. Efterhånden som en voksende del af be-

folkningen i disse kommuner er beskæftiget i andre erhverv, giver dette beskatningsgrundlag imidlertid en skæv fordeling af udskrivningen, idet ejendomsbeskatningen i særlig grad rammer de skatteydere, hvis erhverv kræver forholdsvis store investeringer i jord og bygninger.

Ulemperne ved dette beskatningssystem er særlig udprægede for så vidt angår den amtskommunale beskatning. Dette skyldes, at amtskommunernes skatteudskrivning *udehukkende* hviler på fast ejendom, og at denne udskrivning igennem de senere år har været stærkt stigende. Den amtskommunale udskrivning er således steget fra 58 mill. kr. i 1946-47 til 167 mill. kr. i skatteåret 1959-60.

De sognekommunale ejendomsskatter, der opkræves ved siden af de amtskommunale ejendomsskatter udskrives ligesom disse efter behov, og i mange sognekommuner udskrives en væsentlig del af de samlede skatter på de faste ejendomme. Da det forhold, hvori udskrivningen i den enkelte kommune fordeles på fast ejendom og på indkomster (ligningsforholdet), varierer stærkt fra kommune til kommune, og da der er betydelige forskelle i, hvad kommunerne udskrives, ligger de sognekommunale grundskyldpromiller på et meget uens-

artet niveau i de forskellige kommuner. Der knytter sig således også væsentlige ulemper til det sognekommunale beskatningssystem.

En del af ulemperne ved beskatningssystemet i landkommunerne vil kunne afhjælpes derved, at den amtskommunale ejendomsbeskatning afvikles, således at amtskommunerne fremtidig får deres udskrivningsbehov dækket ved indkomstskat. Med henblik herpå foreslås de amtskommunale ejendomsskatter helt afviklet over en 5-årig periode og erstattet af en ordning, hvorefter amtskommunerne udskriver skat som et tillæg til den sognekommunale indkomstskat.

For at lette denne omlægning foreslås der et øget statstilskud til amtskommunerne. Hidtil har man søgt at afbøde virkningerne af det forældede beskatningssystem i amtskommunerne ved ydelse af stadigt stigende tilskud navnlig til driften af sygehuse og til vejvæsen. Disse udgiftstilskud er efterhånden blevet så store, at en forøgelse vil kunne virke som en tilskyndelse til at påtage sig forøgede udgifter. For at undgå dette foreslås det forøgede tilskud ydet efter faste kriterier. Tilskuddet, der i alt skal udgøre 100 mill. kr., fordeles mellem de enkelte amtskommuner med halvdelen efter indbyggertal og halvdelen efter grundværdier. Til gengæld bortfalder det særlige konjunkturbestemte statstilskud til nedsættelse af den amtskommunale grundskyld for landbrugsejendomme og det tilskud, der med hjemmel i sygehusloven i en 2-årig periode ydes Københavns amtskommune til nedsættelse af den amtskommunale bygningsskyld. Disse tilskud udgjorde i skatteåret 1959-60 henholdsvis 25,2 mill. kr. og 3 mill. kr. Derimod skal der efter forslaget ikke foretages ændringer i de øvrige tilskud til amtskommunerne.

Den amtskommunale udskrivning, der herefter bliver tilbage, skal efter forslaget i princippet udskrives som indkomstskat. Af praktiske grunde foreslås den amtskommunale indkomstskat opkrævet som et tillæg til den sognekommunale indkomstskat. Det er tanken, at den amtskommunale skatteudskrivning skal fordeles på de enkelte sognekommuner i forhold til disses skattepligtige indkomster for det foregående skatteår. De enkelte sognekommuner skal herefter opkræve dette beløb som et tillæg til den sognekommunale indkomstskat, således at forøgelse af den kommunale ligningsprocent (beskatnings- eller udskrivningsprocent) anføres særskilt i skattebilletterne under betegnelsen „amtskommunal ligningsprocent (beskatnings- eller udskrivningsprocent)“. For at lette denne omlægning skal den efter forslaget gennem-

føres gradvis i løbet af en 5-årig periode, således at der hvert år i perioden overføres $\frac{1}{5}$ af den amtskommunale udskrivning til indkomsterne.

Ved omlægningen af den amtskommunale beskatning fra ejendomsskat til indkomstskat vil de skatteydere, der har bopæl uden for en amtskommune, men som ejer fast ejendom i den pågældende amtskommune, blive fritaget for at svare skat til amtskommunen, uanset at de nyder godt af de gennem den amtskommunale beskatning tilvejebragte indretninger. For at imødegå en sådan konsekvens af omlægningen foreslås amtsrådene bemyndiget til at vedtage, at de amtskommunale ejendomsskatter for ejendomme tilhørende sådanne skatteydere ikke helt skal bortfalde, men at der af disse ejendomme kan opkræves amtskommunal grundskyld med indtil 10 promille af grundværdien ved den seneste vurdering forud for 12. almindelige vurdering. Grundskyldpromillen kan dog i overgangsperioden ikke sættes lavere end den promille, hvormed amtskommunal grundskyld pålignes de øvrige ejendomme i amtskommunen.

For at undgå, at afviklingen af den amtskommunale ejendomsskat skal føre til en forhøjelse af de sognekommunale ejendomsskatter i de almindelige landkommuner, og tillige for at imødegå en del af ulemperne ved den sognekommunale ejendomsbeskatning foreslås der indført en begrænsning i adgangen til at udskrive sognekommunale ejendomsskatter. Herefter skal de samlede sognekommunale ejendomsskatter for en ejendom ikke kunne overstige det beløb, der i skatteåret 1960-61 påhvilede den pågældende ejendom. Ved de amtskommunale ejendomsskatters bortfald vil de samlede ejendomsskatter for ejendommene i en række forstadskommuner til København og købstæderne imidlertid komme til at ligge betydeligt under ejendomsbeskatningen for ejendomme i centralkommunerne. Der er derfor i forslaget givet forstadskommuner med grundskyldpromiller under 25 mulighed for at tilpasse ejendomsbeskatningen til niveauet i centralkommunen, dog således at ejendomsskatterne i forstadskommunerne ligesom i de øvrige sognekommuner skal beregnes på grundlag af den seneste vurdering forud for 12. almindelige vurdering.

Ved disse forslag vil der ske en betydelig nedsættelse af ejendomsbeskatningen i landkommunerne, og der er samtidig lagt „loft“ over denne beskatning, således at en eventuel fremtidig stigning i udskrivningen i sognekommunerne alene skal ske over indkomsterne.

*Forøget statstilskud til kommunernes
folkepensionsudgifter.*

Det andet forslag om forøget statstilskud til kommunerne vedrører folkepensionsudgifterne. Efter de gældende regler fordeles folkepensionsudgifterne mellem staten og kommunerne, og af den andel, kommunerne afholder, fordeles $\frac{5}{7}$, ca. 225 mill. kr., på kommunerne efter reglerne for mellemkommunal refusion, medens $\frac{2}{7}$ afholdes direkte af den pågældende kommune. De beløb, som afholdes af refusionsforbundet, fordeles på de enkelte kommuner med en tredjedel efter indbyggertallet, en tredjedel efter de skattepligtige indkomster og en tredjedel efter de skattepligtige grundværdier m. v. Den enkelte kommune er således uden indflydelse på størrelsen af de beløb, der fordeles på denne måde.

En sådan udskrivning på de enkelte kommuner forekommer uheldig, fordi den tilslører forbindelsen mellem omfanget af de opgaver, kommunen påtager sig, og størrelsen af de skatter, der udskrives. Det foreslås derfor, at en gradvis forøgelse af statstilskuddet anvendes til nedsættelse af kommunernes tilsvær til refusionsforbundet.

Det drejer sig efter forslaget i det første år om et beløb på ca. 15 mill. kr. og i de følgende år om yderligere 15 mill. kr. hvert år indtil 75 mill. kr. det femte år. Disse beløb vil af de enkelte kommuner kunne anvendes til skattnedsættelse.

I sognekommunerne vil denne nedsættelse af indkomstkatten delvis kunne imødegå den forhøjelse af indkomstkatten, der vil være en følge af omlægningen af den amtskommunale beskatning.

Virkningerne af forslaget.

I skatteåret 1959-60 blev de amtskommunale ejendomskatte udskrevet med ca. 167 mill. kr. Såfremt den foreslåede omlægning af den amtskommunale beskatning var blevet påbegyndt i dette skatteår, ville udskrivningen have været nedsat med 100

mill. kr. som følge af det foreslåede statstilskud, men forøget med 28,2 mill. kr. ved bortfald af de bestående tilskud. Den samlede amtskommunale udskrivning ville således have været nedsat med 71,8 mill. kr. til ca. 95 mill. kr. Af dette beløb skulle ca. 75 mill. kr. have været udskrevet som ejendomskat og ca. 19 mill. kr. på sognekommunerne som indkomstskat. Med uændret udskrivning ville ejendomsskatterne blive nedsat med yderligere ca. 19 mill. kr. hvert af de følgende 4 år og indkomstskatterne forøget tilsvarende.

Ved statens overtagelse af en stigende del af de folkepensionsudgifter, der nu er genstand for mellemkommunal refusion, ville kommunernes udgifter ved den seneste fordeling af disse udgifter (d. v. s. for regnskabsåret 1958-59) have været nedsat med 15 mill. kr. det første år og derefter med yderligere 15 mill. kr. i hvert af de følgende 4 år, således at den samlede nedsættelse det femte år ville udgøre 75 mill. kr. Nedsættelsesbeløbene fordeler sig således på kommunegrupperne:

	1. år mill. kr.	5. år mill. kr.
København	2,9	14,5
Frederiksberg	0,4	2,2
Købstæder m. fl.	3,7	18,5
Sognekommuner (inkl. Gentofte)	7,9	39,6
I alt	15,0	75,0

Den samlede forøgelse af de kommunale indkomstskatter i landkommunerne vil gennemgående i det første år betyde en forhøjelse af skatteprocenterne med 0,1-0,2 og i det femte år med 0,5-1,0. For kommunerne i enkelte amtsrådskredse vil der dog kunne blive tale om noget større forhøjelser, ligesom der i andre amtskommuner vil blive tale om mindre forhøjelser.

For statskassen vil forslaget det første år — set i forhold til 1959-60 — betyde en merudgift på ca. 87 mill. kr., stigende de følgende 4 år med ca. 15 mill. kr. hvert år til i alt 147 mill. kr. årlig.